

Bản đề dĩa tđ do tôn giáo

Tác Giả: Vũ Văn An

Thứ Năm, 12 Tháng 5 Năm 2011 06:28

Gần 70% dân số thế giới hiện đang sống trong các nước áp dụng “hệ thống cao” đối với tđ do tôn giáo, trong đó, các nhóm tôn giáo thiểu số là nền nhân tố i tđ hện cđ.

Tín đđ Thiên Chúa giáo đ Ai Cđ p

Tuần lễ tđ 29 tháng 4 tđ 3 tháng 5 đđ c dành cho Hàn Lâm Viện Giáo Hoàng vđ Các Khoa Học Xã Hội tđ chđ c hđ nghđ toàn thế giới n thđ 17. Hội nghị này có đđ u đđ c biđ t vì trùng vđ i đđ phong chân phúc cđ a vđ sáng đđ p là Đđ c Gioan Phaolô II. Ngài đđ p ra Hàn Lâm Viện này năm 1994. Chđ đđ c đđ a hđ i nghđ là: “Các Quyđ n Phđ Quát Trong Mđ t Thđ Giđ i Đa Đđ ng - Trđ đ ng Hđ p Tđ Do Tôn Giáo”.

Mary Ann Glendon, giáo sư luật cđ a Đđ i Hđ c Harvard và là chđ tđ ch đđ a Hàn Lâm Viện này cho hay: trên thế giới hiện nay, đang có mđ t thách thđ c nghiêm trọng đđ i vđ i tđ do tôn giáo. Ngay đđ các nước vđ n có đđ ch đđ lâu dài vđ tđ do tôn giáo, mđ t tđ do đđ cđ n tđ ng ngay trong hđ n pháp, ngđ đđ ta cũng đang nhìn các tín hđ u các tôn giáo bđ ng con mđ t nghi ngđ , nhđ ng ngđ đđ i vđ n cho rđ ng hđ biđ t đđ thđ t vđ con ngđ đđ i nhân bđ n. Nhđ ng ngđ đđ i này đang bđ đđ y đđ n ra ngoài đđ , thđ m chí còn bđ kđ thđ thđ ng thđ ng đđ a.

Vì thế, hđ c giđ này cho biđ t: các thành viên cđ a hàn lâm viện đđ xem sét chđ đđ c đđ a hđ i nghđ vđ i “mđ t niđ m xác tín rđ ng tđ do tôn giáo đđ ng tđ i tđ n tâm đđ m đđ u đđ đđ c coi là nhân bđ n”. Hđ đđ o sâu đđ đđ u đđ đđ c bà giđ i là “bđ n lãnh vđ c rđ ng đđ n đđ dĩa tđ do tôn giáo”: lãnh vđ c thđ nhđ t là đđ dĩa đđ thành tiêu chuẩn, tđ c vđ c nhà nđ đ c cđ đđ ng chđ và bách hđ i các tín hđ u tôn giáo. Lãnh vđ c thđ hai: nhà nđ đ c hđ n chđ tđ do tôn giáo cđ a các nhóm tôn giáo thiểu số; lãnh vđ c thđ ba: áp đđ c xã hđ i đđ i vđ i các nhóm tôn giáo thiểu số, áp đđ c này có thđ bđ nhà nđ đ c chđ tài hay không, tuy nhiên vđ n rút giđ m tđ do tôn giáo. Lãnh vđ c sau cùng: tđ i các xã hđ i Tây Phđ đ ng, đđ đđ n mđ nh đđ a chđ nghĩa đđ c đđ oan thđ tđ c đang coi các tín hđ u tôn giáo nhđ mđ t đđ dĩa đđ i vđ i đđ n chính trđ dân chđ thđ tđ c, phóng túng.

Theo bà Glendon, nhiđ u nghiên đđ u cho thđ y tđ do tôn giáo bđ t đđ u sa sút đđ năm 2005 sau khi lên cao vào năm 1998. Gần 70% dân số thế giới hiện đang sống trong các nước áp dụng “hệ thống cao” đối với tđ do tôn giáo, trong đó, các nhóm tôn giáo thiểu số là nền nhân tố i tđ hện cđ.

Bàn về đạo đức tôn giáo

Tác Giả: Vũ Văn An

Thứ Năm, 12 Tháng 5 Năm 2011 06:28

Mà ngay từ các nước ít có hạn chế, ngay cả ta vẫn mô tả tôn giáo như là nguồn gây chia rẽ xã hội và coi đạo tôn giáo là quy định thực tiễn của pháp lý và giáo lý thì sự biến đổi của tôn giáo và quan tâm khác.

Tra vấn

Tuy vậy, theo văn chương của Hàn Lâm Viện Giáo Hoàng, khoa học xã hội ngày nay đang bắt đầu tra vấn niềm tin quen thuộc, giáo lý mà tín đồ, trong các giới thực tế, niềm tin cho rằng tôn giáo, thậm chí, là nguồn chia rẽ xã hội, cũng như quan điểm của nhà chính phủ toàn quyền cho rằng vì hòa bình xã hội, cần pháp lý hạn chế đạo tôn giáo.

Các nhà khoa học xã hội đang xem xét lại khuynh hướng truyền thống của giới tu sĩ chức sắc tôn giáo. Họ cũng tra vấn giới thuyết cho rằng nhà nước có thể dùng đạo hay thù địch để đối với tôn giáo mà không hại đến ai. Không một nhà tư tưởng nghiêm chỉnh nào tranh luận về các xã hội tự do, mục đích, pháp lý thu hút các công dân và chính khách có khả năng, kiến thức và đức tính thực tâm. Nhưng không thì sự chuyển đổi của xã hội tự do vẫn có thể tiến triển mà không cần tôn giáo. Tôn giáo, vì thế, nên được giới hạn trong phạm vi cá nhân. Tuy nhiên, bà cho hay: niềm tin cho rằng nhân dân có khả năng sản sinh ra đức hạnh đang bị lung lay tiếp theo nhu cầu biến đổi xã hội và văn hóa cuối thế kỷ 20.

Phê phán

Tuy không mô tả đạo tôn giáo nào có giá trị cho mọi quốc gia, nhưng giáo sư Glendon cho rằng: điều này không hàm nghĩa đạo tôn giáo không phải là một quy định pháp luật. Đúng hơn, ngay cả pháp lý nhìn nhận rằng nên có một mức độ đa nguyên nào đó trong phương pháp đem đạo tôn giáo và các nhân quy định căn bản khác vào cuộc sống đời sống các hoàn cảnh khác nhau.

Mức độ đa nguyên này chính là việc các thành viên của Hàn Lâm Viện đang làm dù nhìn nhận rằng khó có thể xác định đâu là điểm chấp nhận đa nguyên hợp pháp nhất và đâu là điểm chấp nhận pháp lý văn hóa nguyên chất nhất. Các điểm giới hạn trong hội nghị này xem xét vẫn để các giới hạn của khoan dung, quy định đạo của các đức hạnh tôn giáo được tu dưỡng và vai trò của các quan điểm luân lý dựa trên tôn giáo trong các điểm đàn công cộng, và vai trò của luật tự nhiên...

Bàn về đạo tể do tôn giáo

Tác Giả: Vũ Văn An

Thứ Năm, 12 Tháng 5 Năm 2011 06:28

Tể các cuểc thể o luển trên, mểt vài thể lểng nan đã xuểt hiển. Mểt đầng, tể do tôn giáo càng để c quan niểm mểt cách rểng rãi thì các cẩng thểng càng xể y ra giể a tể do tôn giáo cá nhân, quyển để c lể p cể a các để nh chể tôn giáo, các quyển khác, và quyển lể i nhầ nể c. ể y thể nhể ng, mểt trong các cách tể do tôn giáo bể vi phể m là vì nó bể hiể u mểt cách chể t hể p để n nể i bể để y vào lểnh vể c tể. Glendon tóm tể t rể ng: loể i trể tôn giáo ra khể i khu vể c công đầu có giể i quyể t để c các tranh chể p, để i khẩng, mà chể nhể phể giể y che để u các tranh chể p ể y mà thôi.

Thiên Chúa muể n con ngể i tể do đắp lể i lể i mể i giể i cể a Ngể i

Ngày 29 thắng 4, Để c Bênedểctô XVI giể i cho Hể i Nghể trên mểt thông để p, kêu giể i phể i tìm ra nhể ng thông sáng mể i vể chể để tể do tôn giáo. Nhân để p này, Để c Thắng Cha nhể c qua tể i khể a cể nh lể ch sể và triể t hể c cể a chể để này. Theo ngài, ghi sầu trong bể n nhiền con ngể i là khẩt vể ng sể thể t, ý nghĩa và cể i mể để i vể i thể siểu viể t. Trể c đầu nhiể u thể kể, Tertullian tể ng nhể n mể nh rể ng con ngể i phể i tể do thể phể ng Thiên Chúa và tể bể n chể t, tôn giáo không thể chể p nhể n cể ng chể. Vì con ngể i có khể năng đểch thân tể do chể n sể thể t và vì Thiên Chúa mong muể n con ngể i tể do đắp lể i lể i mể i giể i cể a Ngể i, nên quyể n tể do tôn giáo phể i để c coi là bể m sinh để i vể i phể m giá cẩn bể n cể a mể i nhân vể, song song vể i viể c cể i mể bể m sinh trong tâm hể n con ngể i để i vể i Thiên Chúa.

Để c Bênedểctô nói tiể p: Công Để ng Vatican II để a ra mể t nể n tể ng nhân hể c để i mể i cho tể do tôn giáo. Các nghể phể khể ng để nh rể ng mể i ngể i “để u bể bể n nhiền thứ để y và cẩng bể bể n phể n luân lý bể t buể c phể i để tìm sể thể t, nhể t là sể thể t tôn giáo” (Dignitatis Humanae, 2). Sể thể t giể i thoẮt chúng ta (xem Ga 8:32), và con ngể i phể i để tìm chính sể thể t này và tể do tiể p nhể n nó”. Công Để ng cẩng thể n trể ng minh xác rể ng tể do tôn giáo là mể t quyể n mà mể i con ngể i để u thể a hể ng theo bể n nhiền và do đố luể t dân sể phể i bể o vể và phát huy quyể n này.

Ngài cẩng ghi nhể n rể ng nhiể u quể c gia cho phếp tể do tôn giáo rể ng rãi, trong khi nhiể u quể c gia khác tìm cách hể n chể nó vì nhiể u lý do khác nhau, trong đố, có viể c không tin tể ng chính tôn giáo. Cho nên, Tể Thắng kêu giể i mể i quể c gia “tôn trể ng, và nể u cể n, bể o vể các nhểm thiể u sể tôn giáo, là nhể ng nhểm, tuy có nhể ng niểm tin khác vể i đầ sể dân sể ng chung quanh, nhể ng luôn mong để c sể ng hoà bình vể i các để ng bầo cể a mình và tham để để y để vào sinh hể t dân sể và chính trể cể a quể c gia, mang lể i lể i ích cho mể i ngể i”.

Phúc trểnh vể tể do tôn giáo

Bản đề dĩa do tôn giáo

Tác Giả: Vũ Văn An

Thứ Năm, 12 Tháng 5 Năm 2011 06:28

Đĩa đáng lưu ý là trình của hợp của Hàn Lâm Viện, ngày 28 tháng 4, Ủy Ban Mỹ và Tổ Do Tôn Giáo Quốc Tế (USCIRF) đã cho công bố phúc trình năm 2011. Phúc trình này vĩa thêm Ai Cập vào danh sách các quốc gia phải quan tâm đặc biệt (CPC=countries of particular concern). Đây là những quốc gia nổi bật về những vi phạm từ do tôn giáo có hệ thống và trầm trọng. Phúc trình khuyến cáo Bộ Ngoại Giao liệt kê vào danh sách này các quốc gia sau đây: Miến Điện, Trung Quốc, Eritrea, Iran, Iraq, Nigeria, Bắc Hàn, Pakistan, Saudi Arabia, Sudan, Turkmenistan, Uzbekistan và Việt Nam.

Trình hợp Ai Cập, người đứng đầu bản phúc trình, Leonard Leo, cho hay: các vi phạm trầm trọng về từ do tôn giáo được chính phủ can thiệp vào hay làm nặng đã gia tăng đáng kể từ ngày công bố bản phúc trình vào năm ngoái, đến đến báo động, bao gồm có sát nhân, leo thang chống lại Kitô hữu Coptic và các nhóm tôn giáo thiểu số khác. Việc báo động này vĩa tiếp diễn sau khi Tổng Thống Mubarak từ chức hồi tháng 2.

Bản phúc trình vĩa tiếp: trong nhiều năm, chính phủ Ai Cập đã cho phép việc kết thúc rĩa rãi chống lại các nhóm tôn giáo thiểu số. Những người chủ yếu như những không phải là tín hữu Copts mà có tín hữu Bahai và những người Hồi Giáo bất đồng. Ngoài ra, có quan trọng thông do nhà nước kiểm soát cũng liên tục đăng tải những tin tức phĩa báng người Do Thái Giáo.

Việc kết thúc chống tín hữu Copt khá hiển nhiên nếu nhìn vào giới ở tu đang cai trị. Trong quân đội chống hợp, rất ít Kitô hữu ở hàng ngũ sĩ quan cao cấp. Chỉ có một từ từ đức Kitô Giáo trong số 28 vĩa, và chỉ có một dân biểu quốc hội trong số 454 vĩa. Không hề có một từ từ hay khoa trình đức, và rất ít từ từ phán người Copt.

Tội từ

Tuy nhiên, các vi phạm từ từ do chính phủ Miến Điện chủ yếu. Các nhà cầm quyền nước này theo dõi mọi từ từ của tôn giáo và dùng vũ lực chống lại các nhà lãnh đạo và công đức tôn giáo, từ từ là từ từ các khu vực số từ từ thiểu số. Các nhóm báo như những người Phốt Giáo từ từ Hồi Giáo, các thiểu số số từ từ và các công đoàn Từ Phĩa hành là từ từ các từ từ gia.

Trong khi đó, phúc trình cũng từ từ cáo Trung Quốc đã giới hạn một cách nghiêm khắc các hoạt

Bàn về dĩa tĩa do tôn giáo

Tác Giả: Vũ Văn An

Thứ Năm, 12 Tháng 5 Năm 2011 06:28

đĩa ng cĩa các nhóm tôn giáo không đăng ký vĩa nhà nĩa cĩa hay nhĩa ng nhóm bĩa nhà cĩa m quyĩa n coi là đe dĩa a tĩa an ninh quĩa cĩa gia. Cách riêng, ngĩa i Phĩa tĩa Giáo Tây Tĩa ng và ngĩa i Hĩa i Giáo Uighur bĩa chính phĩa kiĩa m soát chĩa tĩa chĩa trong vĩa cĩa tuyĩa n chĩa n giáo sĩ, hĩa i hĩa p tôn giáo và phân phĩa i n phĩa m tôn giáo. Có tĩa i 500 tín hĩa u Thĩa Phĩa n không đăng ký bĩa cĩa m tù vào năm ngoái.

Ngĩa i Công Giáo cũng là nĩa n nhân, vĩa i hàng tá giáo sĩ tiĩa p tĩa cĩa bĩa giam giĩa hay quĩa n thúc tĩa i gia. Ngĩa i ta cũng iĩa cĩa iĩa ng có khoĩa ng 40 giám mĩa cĩa Công Giáo đang bĩa nhà cĩa m quyĩa n cĩa m tù, giam giĩa hay mĩa tĩa tích. Phúc trình cũng đĩa cĩa p đĩa n vĩa cĩa chính phĩa gia tăng vĩa cĩa kiĩa m soát đĩa i vĩa i Giáo Hĩa i Công Giáo vào năm rĩa i. Mĩa tĩa trong các biĩa n pháp là tĩa n phong giám mĩa cĩa mà không có sĩa chĩa p thuĩa n cĩa a Vatican và vĩa cĩa bĩa u các giám mĩa cĩa không đĩa cĩa Rôma chĩa p thuĩa n vào các chĩa cĩa vĩa lãnh đĩa o trong Giáo Hĩa i Yêu Nĩa cĩa, do chính phĩa kiĩa m soát. Bĩa cĩa Kinh cũng tiĩa p tĩa cĩa ngăn cĩa m các giáo sĩ Công Giáo không đĩa cĩa liên iĩa cĩa vĩa i Vatican.

Riêng tĩa i Viĩa tĩa Nam, phúc trình cho hay: chính phĩa vĩa n đang tiĩa p tĩa cĩa kiĩa m soát các cĩa ng đĩa ng tôn giáo, nghiêm nhĩa tĩa n chĩa và trĩa ng phĩa tĩa vĩa cĩa thĩa cĩa hành tôn giáo đĩa cĩa iĩa p, và đã man đĩa p bĩa các cá nhân và các nhóm bĩa coi là thách thĩa cĩa nhà cĩa m quyĩa n. Nhiĩa u cá nhân tiĩa p tĩa cĩa bĩa cĩa m tù hay giam giĩa vì các lý do liên quan tĩa i hoĩa tĩa đĩa ng tôn giáo cĩa a hĩa hay cĩa vũ tĩa do tôn giáo; cĩa nhĩa sát và các viên chĩa cĩa chính phĩa không chĩa u nhĩa n trách nhiĩa m trĩa n vĩa n đĩa i vĩa i các iĩa m đĩa ng; các hoĩa tĩa đĩa ng tôn giáo đĩa cĩa iĩa p vĩa n bĩa coi là bĩa tĩa hĩa p pháp; các bĩa o vĩa vĩa phĩa ng diĩa n luĩa tĩa pháp đĩa i vĩa i các tĩa chĩa cĩa tôn giáo đĩa cĩa cĩa chính phĩa nhìn nhĩa n vĩa a mĩa hĩa vĩa a iĩa thuĩa cĩa các giĩa i thích võ đoán hay kĩa thĩa đĩa a trên các yĩa u tĩa chính trĩa. Chính vì lý do này, iĩa y Ban khuyĩa n cáo liĩa tĩa Việt Nam vào danh sách các nĩa cĩa CPC. iĩa y Ban khuyĩa n cáo vĩa cĩa này tĩa năm 2001. Chính phĩa Mĩa liĩa tĩa VN vào CPC trong 2 năm 2004 và 2005, nhĩa ng iĩa bĩa VN ra khĩa i CPC năm 2006, đĩa n nay vĩa n chĩa a chính thĩa cĩa liĩa tĩa VN trĩa iĩa danh sách CPC, dù có nhĩa ng bĩa ng chĩa ng mĩa i cho thĩa y nhĩa ng vi phĩa m trĩa m trĩa ng vĩa tĩa do tôn giáo, nhĩa cĩa ng bĩa cĩa ngĩa i ta tĩa bĩa niĩa m tin, bĩa o hành chĩa ng các cĩa ng đĩa ng tôn giáo và bĩa tĩa giam các nhà lãnh đĩa o tôn giáo; các tranh chĩa p đĩa tĩa đại giĩa a Giáo Hĩa i Công Giáo và chính phĩa đĩa n đĩa n nhiĩa u vĩa sách nhiĩa u, hĩa y hoĩa i tài sĩa n, giam giĩa và bĩa o hành.

Còn tĩa i Trung Đông, Phúc Trình cho thĩa y nhiĩa u nĩa cĩa có tên trên danh sách các nĩa cĩa đáng quan tâm. Iran chĩa ng hĩa n, vĩa n tiĩa p tĩa cĩa vi phĩa m tĩa do tôn giáo, sĩa đĩa ng các biĩa n pháp cĩa cĩa đoán nhĩa tra tĩa n và xĩa tĩa. Trong năm qua, các đĩa u kiĩa n tĩa do tôn giáo xĩa u đi nhiĩa u, nhĩa tĩa là đĩa i vĩa i các nhóm tôn giáo thiĩa u sĩa nhĩa Bahai, Kitô Giáo và Hĩa i Giáo Sufi. Ngĩa i Do Thái Giáo cũng là nĩa n nhân: gia tăng không khí bài Do Thái cũng nhĩa bác bĩa không có nĩa n Diĩa tĩa Chĩa ng (Holocaust). Đĩa i vĩa i Kitô hĩa u, hĩa bĩa làm khó đĩa trong lúc cĩa hành phĩa ng vĩa, các nhà lãnh đĩa o cĩa a hĩa bĩa sách nhiĩa u. Tĩa tháng 6 năm ngoái, hĩa n 250 Kitô hĩa u đã bĩa bĩa tĩa mĩa tĩa cách vô tĩa i vĩa. iĩa Iraq gĩa n đó, bĩa o iĩa cĩa và đe dĩa a vĩa n tiĩa p tĩa cĩa giĩa ng các nhóm tôn giáo thiĩa u sĩa. Cuĩa i năm 2010, iĩa i có đĩa tĩa tĩa n công Kitô hĩa u, gây nên đĩa tĩa tĩa nĩa n mĩa i cho hĩa. Ngĩa i ta tin rĩa ng: nĩa a sĩa tín hĩa u hay hĩa n cĩa a cĩa ng đĩa ng Kitô hĩa u Iraq trĩa cĩa năm 2003 đã rĩa i xĩa sĩa. Năm 2003, ngĩa i ta cho rĩa ng có khoĩa ng tĩa 800,000 tĩa i 1.4 triĩa u tín hĩa u Công Giáo và Chính Thĩa ng. Hiĩa n nay, con sĩa iĩa y

Bàn về dĩa t do tôn giáo

Tác Giả: Vũ Văn An

Thứ Năm, 12 Tháng 5 Năm 2011 06:28

đ c c l ng vào kho ng 500,000 ng i.

Saudi Arabia cũng v n t p t c tình tr ng vì ph m t do tôn giáo có h th ng vào năm qua. M i hình th c phát bi u v tôn giáo n i công c ng khác v i v i c gi i thích H i Giáo Sunni c a chính ph đ u b ng n c m. Không n i th ph ng nào n u không ph i là H i Giáo đ c phép n c này. Phúc trình cho r ng chính ph n c này dùng án hình s đ i v i v i c b đ o (H i) và ph m th ng đ d p b các cu c th o lu n và tranh lu n cũng nh làm câ m h ng các ng i b t đ ng. T i phù th y cũng đ c dùng ch ng l i các ng i H i Giáo nào không theo s gi i thích chính th c v H i Giáo c a chính ph . Các sách giáo khoa c các tr ng h c t p t c c v b t khoan dung và b o l c.

Đ c l p

Quay qua Sudan, phúc trình cho bi t m t chi n th ng, nh s thành công trong cu c tr ng c u dân ý t ch c vào h i tháng Giêng v a qua cho phép Nam Sudan đ c đ c l p. Đi u này có nghĩa: ng i nam Sudan, mà đa s là Kitô h u và nh ng ng i tin v n v t h u linh (animists), s đ c gi i thoát kh i m u toan c a chính ph b c Sudan nh m áp đ t H i Giáo thành qu c giáo.

M t qu c gia đáng quan ng i khác thu c Châu Phi là Nigeria. Theo b n phúc trình, t năm 1999 kho ng 13,000 ng i Nigeria b th m sát vì cu c b o l c có tính tôn giáo gi a ng i H i Giáo và ng i Kitô Giáo. Thêm vào đó, m t s ti u bang phía b c đã thêm lu t Sharia (H i Giáo) vào b lu t hình s c a qu c gia. Ngay tr c khi đ a lu t Sharia vào, Kitô h u c các ti u bang phía b c Nigeria t ng khi u n i vì b các chính ph ti u bang theo H i Giáo k th . Đ n xin phép xây hay s a nhà th b b ác. Không đ c đ n tr ng và t i các tr ng công, không có v i c gi ng d y v Kitô Giáo. Không có c các chu ng trình v Kitô Giáo trên các ph ng ti n truy n thông do nhà n c đ i u hành, r t ít c h i có v i c làm trong các c quan chính ph .

Pakistan không thoát đ c s chú ý c a b n phúc trình, nh t là sau hai v ám sát đ y tai ti ng Ông Shahbaz Bhatti, m t Kitô h u, trong vai trò B Tr ng Thi u S S V c a n c này và là nhà tranh đ u cho t do tôn giáo, và Ông Salman Taseer, Th ng Đ c Punjab, ng i, dù là tín h u H i Giáo, nh ng th ng lên ti ng ch trích đ o lu t ph m th ng c a x s . Cùng v i nh ng đ o lu t khác, đ o lu t này t o ra m t b u không khí c c đ oan đ y b o l c. B o đ ng do tôn giáo kh i ngu n là v i c kinh niên c đ y, v i nhà c m quy n không ch u b o v các nhóm thi u s và không ch u đ m nh ng ng i vì ph m ra công lý.

Bản đề dĩa t do tôn giáo

Tác Giả: Vũ Văn An

Thứ Năm, 12 Tháng 5 Năm 2011 06:28

Ngoài ra, bản phúc trình cũng cho biết các quốc gia sau đây bị Ủy Ban liệt kê là những quốc gia cần được quan sát (Watch List) vì t do tôn giáo: Afghanistan, Belarus, Cuba, India, Nam Dông, Lào, Nga, Somalia, Tajikistan, Th Nhĩ Kỳ và Venezuela.